

url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwit2LmsiI7oAhVS4KYKHQRuCqoQFjABegQIBB&url=http%3A%2F%2Fjournals.urau.ua%2Fsr_law%2Farticle%2Fdownload%2F162096%2F163471&usg=AOvVaw2RqqZEQpYaez1oJq50NdRB.

2. Загальна декларація прав людини: Декларація, Міжнародний документ від 10 груд. 1948 р. № 995_015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Пакт, Міжнародний документ від 16 груд. 1966 р. № 995_042. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
4. Чорномаз О. Б. Проблеми і перспективи розвитку медичного страхування в Україні. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2015. № 824. С. 131-134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_824_21.

Лілія Русланівна Вашенко, Дмитро Олексійович Деулін – студенти
*П курсу Сумської філії Харківського національного університету
внутрішніх справ*

*Науковий керівник: Людмила Анатоліївна Парфентій – доцент
кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ

Роздрібна торгівля є завершальною стадією процесу товарно-грошового обміну. Через роздрібну торгівлю здійснюється та опосередковується процес відтворення, чинить вплив на обсяги та структурну товарну позицію продовольчих товарів, забезпечує стабілізацію обміну, який виступає у формі договору купівлі-продажу з особистим споживанням. Специфічні ознаки роздрібною торгівлі зумовлюють особливості організації обліку та звітності в даній сфері.

На сьогодні поняття «роздрібна торгівля» законодавчо точно не визначено. Його трактування міститься лише в Листі №56-38, що визначає її як сферу підприємницької діяльності з продажу товарів або послуг на підставі усного або письмового договорів купівлі-продажу безпосередньо кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання (1). Враховуючи те, що за цим визначенням у продавця немає юридично обов'язкового права та можливості точно визначити мету, з якою покупець купує у нього товар (для особистого некомерційного користування чи, наприклад, для продажу на стихійних

ринках), дане визначення не повністю розкриває економічне та юридичне значення роздрібно́ї торгівлі (2).

Торгівля як економічна категорія досліджувалася у працях багатьох вчених, починаючи з першої школи політекономії – меркантилістів. Торгівлю вивчали Т. Мен і А. Монкретьєн, У. Петі та А. Сміт, А. Ісаєв і М. Туган-Барановський, Д. Гілберт, а також багато інших дослідників.

Згідно з чинним законодавством у сфері патентування під роздрібною торгівлею розуміють торгівлю за готівкові грошові кошти (3). Однак за готівку товари чи послуги можуть бути придбані учасниками будь-якого виду комерційної діяльності, яка має на меті подальшу реалізацію та отримання прибутку. Тому зазначене визначення також не зовсім точне та неповною мірою розкриває сутність роздрібно́ї торгівлі, адже згідно Інструкції №0013-97 від 28.12.1996 до складу роздрібно́го товарообігу також має входити вартість реалізованих за безготівковим розрахунком дрібним продажем продуктів харчування визначеними установами охорони здоров'я, соціального забезпечення та освіти (2).

Учасником господарської комерційної діяльності будь-якого виду виступає суб'єкт роздрібно́ї торгівлі, який повинен прослідкувати за основною та невід'ємною складовою процесу продажу – товаром. З точки зору роздрібно́ї торгівлі під товарами розуміють матеріальне вираження праці, тобто продукти, призначені для подальшого їх перепродажу кінцевим споживачам без додаткового використання праці або із застосуванням такої. Згідно П(С)БО 9 товари включаються до складу запасів підприємств роздрібно́ї торгівлі (4).

Підприємства, установи та організації роздрібно́ї торгівлі переважно знаходяться на більш простій системі оподаткування, що забезпечує зниження податкового навантаження та розвиток малого підприємництва. Зазначена система може використовуватися як юридичними, так і фізичними особами, що зобов'язані зареєструватися як платники єдиного податку за умови відповідності певним вимогам у встановленому законом порядку.

Так, суб'єкти господарювання в сфері торгівельної діяльності, що використовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, відносяться до декількох визначених груп платників єдиного податку:

1) перша група: фізичні особи – підприємці, які здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню та загальний обсяг доходу не перевищує 300 тисяч гривень;

2) друга група: фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства якщо

протягом календарного року загальна кількість осіб, які знаходяться з ними у трудових відносинах не більше 10 осіб, а загальний обсяг доходу не перевищує 1,5 мільйони гривень;

3) третя група: фізичні особи – підприємці та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких кількість найманих працівників не обмежено, а загальний обсяг доходу не перевищує 5 мільйонів гривень (5).

Фізичні та юридичні особи – підприємці, що перейшли на спрощену систему оподаткування, сплачують єдиний податок і звільнюються від таких податків: податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, податок на майно. Єдиний податок з доходів цих осіб надходить до місцевих бюджетів і встановлюється для платників податків першої та другої групи у відсотках до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового року, наступного за звітним. Так, ставка податку за місяць для першої групи платників – у межах 10% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб (210,20 грн.) та 15% для фізичних осіб-підприємців; для другої групи платників – не більше 20 відсотків розміру мінімальної заробітної плати (944,60 грн.); для третьої групи платників – від 3 до 5% від доходу та для юридичних осіб 6% зі сплатою ПДВ, 10% без сплати ПДВ (5).

Звітність фізичних і юридичних осіб – платників єдиного податку складається з відповідного звітного документу, тобто декларації (для платників 1 і 2 груп вона складається за відповідний звітний рік, а 3 групи – за відповідний квартал), звітності з єдиного соціального внеску (річна та щомісячна у випадку, якщо є наймані працівники, що працюють на трудових договорах), форми 1-ДФ (за квартал, якщо здійснюються виплати фізичним особам). Якщо у підприємця працює найнята особа, що перебуває у трудових відносинах, роботодавець повинен сплачувати єдиний соціальний внесок (4).

Таким чином, роздрібний товарообіг є останнім, кінцевим етапом руху товарів, під час якого вони зі сфери обігу переходять до сфери особистого, індивідуального чи спільного споживання, та є одним із найважливіших показників, що демонструє ефективність соціально-економічних процесів у діяльності окремого торговельного підприємства та країни в цілому. Дані специфічні ознаки роздрібної торгівлі зумовлюють зазначені особливості організації обліку та звітності у цій сфері.

Література

1. Лист Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України Щодо тлумачення термінів «оптова торгівля» і «роздрібна торгівля» від 25.02.2002 р. № 56-38/87. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ME02050.html.

2. Закон України «Про затвердження Інструкції про облік роздрібного товарообороту і товарних запасів» № z0013-97 від 28.12.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0013-97>.
3. Податковий кодекс України: із змінами і доповненнями станом на 7 квітня 2020 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Стахов О. І. Організація обліку реалізації товарів на підприємствах роздрібною торгівлі. «Молодий вчений». 2018 р. № 4 (56). С. 153-160.
5. Групи платників єдиного податку в Україні. Дебет-Кредит: сервіси для бухгалтера. URL: <https://services.dtkr.ua/catalogues/indexes/14>.
6. Льницька-Гикавчук Г. Я. Організація обліку та звітності в роздрібній торгівлі. Тези доповідей. Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених. «Бухгалтерський облік», аналіз і аудит в системі інформаційного забезпечення підприємств». Львів. 2015 р. С. 44-46.

*Дмитро Олександрович Виноградський – курсант I курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Світлана Миколаївна Виганійло – доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук*

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ INTERNET ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сьогодні неможливо уявити повноцінний освітній процес без використання сервісів глобальної мережі Інтернет на всіх його етапах. Одним з актуальних питань залишається використання потенціалу новітніх інструментів мережі Інтернет.

Вплив мережі Інтернет на інформаційне суспільство, його великі можливості для використання у освітньому процесі зумовлюють необхідність поглибленого вивчення метапошукових серверів глобальної мережі Інтернет. Це дасть можливість отримати знання, необхідні для використання найпоширеніших сервісів мережі. Дане дослідження полягає у класифікації сервісів Інтернет, які можна застосовувати в освіті.

Здобувачі вищої освіти віддають перевагу сучасним медіа порівняно з традиційними засобами отримання інформації. Інтернет сьогодні є потужним каналом інформаційного впливу і формування системи цінностей та світогляду молоді. Тому пріоритетним завданням вищої освіти є формування медіаграмотності (1).